

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.865/2017/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Balázs Ildikó ügyvéd és a dr. Sági-Drozdik Ágnes ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű felperesnek – a dr. Budai Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen tagdíj megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. augusztus 30. napján kelt 13.P.20.336/2017/10. sorszámu ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **megváltoztatja**, és az alperes marasztalásának összegét 49.500,- (Negyvenkilencezer-ötszáz) forintra és ennek 2014. január 16. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára felemeli.

Az alperest terhelő elsőfokú eljárás illeték összegét 15.000,- (Tizenötezer) forintra felemeli.

Mellőzi a felperest elsőfokú eljárás költség megfizetésére kötelező rendelkezést.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000,- (Harmincezer) forint első- és másodfokú eljárás költséget, valamint az államnak – külön felhívásra – 15.000,- (Tizenötezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárás illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az ítéltábla által megállapított tényállás szerint az alperes 2009. július 10. napjától teljes jogú tagja a felperesnek. Belépési nyilatkozatában vállalta, hogy a tagdíj fizetésére vonatkozó kongresszusi határozatnak eleget tesz.

Az ekkor hatályos alapszabály 24. a) pontja a tag kötelezettségévé tette a szakszervezeti tagdíj fizetését. Rögzítette, a tagsági viszony a tag kilépési nyilatkozatával, halálával, illetve kizárásával szüntethető meg. Ez utóbbira a tag alapszabállyal ellentétes magatartása, a szakszervezet céljainak veszélyeztetése, azzal ellentétes tevékenység végzése, valamint 3 havi tagdíj nemfizetés vezethet (26. pont).

Az alapszabály 2010. szeptember 24-i módosításával a tagsági viszony megszűnésének esetköre kiegészült a tagdíj fizetés 3 havi, önhibából történő elmulasztásával (33. c) pont). Ebben az esetben a tagdíj nemfizetés megállapítása után ha a felszólítást követő 8 munkanapon belül a tag a tartozását nem rendezi, a nyilvántartásból automatikusan törölni kell.

A 2013. május 5-én módosított okirat tagdíj elmaradás esetére részletezte a tagsági jogviszony törülésére vonatkozó eljárást, a határozathozatal módját, a jogorvoslat lehetőségét.

Az alperes 2012. január 1. óta nem fizetett tagdíjat, 2016. január 28-án kilépett a felperesi szakszervezetből.

A felperes 2016. június 27-én kelt levelével szólította fel 49.500,- forint elmaradt tagdíj megfizetésére, aminek nem tett eleget.

A felperes keresetében 49.500,- forint, 2012. január 1-2016. január 31. között felmerült elmaradt tagdíj és ennek 2014. január 16. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét arra alapította, hogy az alperes belépési nyilatkozatával elfogadta a felperesi alapszabályt, közte a tagdíjfizetés kötelezettségét, melynek 2012 januárjától kilépéséig – a fizetési felszólítás ellenére – nem tett eleget. Utalt arra, hogy jogszabályváltozás folytán 2012. január 2-től a munkáltató már nem vonhatta le és folyósíthatta a tagok által teljesítendő tagdíjat, azt a tagnak kellett befizetnie. A BH2000. 36. számú eseti döntésre hivatkozva előadta, a tagdíj nemfizetés nem vezethet a tagsági jogviszony automatikus megszűnéséhez. Keresetének jogalapjaként – többek között – az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 62. § (3) bekezdés c) pontját jelölte meg.

Az alperes ellenkérelmében 3.000,- forint erejéig a követelést elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Véleménye szerint azzal, hogy 3 hónapot meghaladóan tagdíjat nem fizetett, az alapszabály értelmében tagsági viszonya kilépési nyilatkozat nélkül is megszűnt. Hozzátette, ahhoz, hogy egyesületi tagság létrejöjjön, a szervezetnek el kell fogadnia a belépni szándékozó nyilatkozatát, ennek hiányában az is kérdéses, hogy tagja lenne a felperesnek. Egyidejűleg beszámítási kifogást terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a felperes visszaélészerű joggyakorlásával a tagdíj követeléssel egyező mértékű kárt okozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 3.000 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában kifejtette, a belépéskor hatályos Alapszabály 33.c) pontja alapján az alperes 2012. január 1-től joggal bízhatott abban, hogy a tagdíj nem fizetése esetén tagsági viszonya 2012. március 31-én megszűnik. A tagsági jogviszony automatikus megszűnése jogellenességét a ...-i Törvényszék Pk..... sorszámu végzése 2013. március 21-én mondta ki, a felperes csak ezt követően tett intézkedéseket az Alapszabály megfelelő módosítása érdekében. A felperesnek a rPtk. 4. §-án alapuló együttműködési kötelezettsége körébe tartozik a 2012. január 1-jét követően nem fizető tagok részére tájékoztatást adni arról, hogy a létesítő okirat rendelkezése jogszabálysértő és tagsági viszonyuk folyamatosan fennáll. Rámutatott, nem várható el az alperestől, hogy figyelemmel kísérje a felperes honlapját, tájékoztatásait. Miután a felperes írásbeli tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, alappal nem tarthat igényt az ezt követően keletkezett tagdíjakra a rPtk. 5. § (2) bekezdésére figyelemmel.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsősorban annak részbeni megváltoztatása és a kereset szerinti marasztalás, másodsorban annak hatályon kívül helyezése érdekében. Kifogásolta az elsőfokú bíróságra kötelező, a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatás elmaradását.

Hangsúlyozta, téves az ítéletben megállapított tényállás, mivel az alperes tagsági jogviszonyának létrejöttékor hatályos Alapszabály nem tartalmaz 33.c) pontot. Ez módosítás keretében, 2010. szeptember 24-től része a létesítő okiratnak, melynek további rendelkezése az, hogy három havi tagdíj nemfizetés megállapítása után csak felszólítást követő tagdíj elmaradás esetén törölhető a tag a nyilvántartásból. Ennélfogva az elsőfokú bíróság téves következtetések alapján hozott érdemi döntést.

Kitért arra is, hogy a nyilvántartásból való törlés és a tagsági jogviszony megszűnése egymással összefüggő eljárások, azok elkülönítve nem értelmezhetők. Hozzátette, bármelyik ide vonatkozó létesítő okirat rendelkezését nézve a szakszervezetnek nem volt kötelezettsége három havi tagdíj nemfizetés elmaradása esetén a kizárási eljárás megindítása.

Véleménye szerint tévedett az elsőfokú bíróság a szakszervezet tájékoztatási kötelezettsége tárgyában. Éppen az alperesnek kellett volna tagsági viszonyából adódóan tájékozódnia a felperesnél akár közvetlenül, akár a honlapon keresztül a létesítő okirat rendelkezéseinek változásáról. Állítása alátámasztására több, a bírói gyakorlatból idézett döntésre hivatkozott.

A fellebbezés **alapos**.

Az egyesülés joga alapvető jog. Az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket vagy közösségeket hozzon létre, és azok tevékenységében szerepet vállaljon. Az egyesülési jog alapján a magán- és jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei – tevékenységük célja és alapítói szándéka szerint – civil szervezetet hozhatnak létre és működtethetnek. Ebbe a körbe sorolható mindenekelőtt az egyesület, a szakszervezet és az érdekképviselői szervezet. A Ptk. az egyesületet tekinti a civil szervezetek alaptípusának, a szakszervezet és más érdekképviselői szervezetek az egyesület speciális formáiként foghatók fel.

A jogvita elbírálására a 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 11. § (1) bekezdése folytán az 1959. évi IV. (rPtk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. Ennek 61. § (1) bekezdése szerint az egyesület olyan Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület alapszabályában kell rendelkezni – egyebek mellett – a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.

A tag alapszabályban vállalt kötelezettsége a tagdíj megfizetése. A felperes alapszabályai rögzítik a tagsági viszony megszűnésének eseteit. Ezek között sorolta fel előbb kizárásra vezető okként, utóbb pedig önálló esetként a tagdíjfizetés 3 havi, önhibából történő elmulasztását. Egyetértve a felperesi érveléssel, az alperes belépésekor hatályos alapszabály 33.c) pontot nem tartalmazott, azt a 2010-ben végrehajtott módosítás vezette be.

Miután az egyesületi szerveződés önkéntessége azt jelenti, hogy a tag önként dönt az egyesületben történő részvételéről és egyesületi tagságának megszüntetéséről, a bírói gyakorlat nem ismeri el a tagsági jogviszony megszűnésének automatikus eseteit. Ahhoz, hogy a tag tagsági jogviszonya saját döntésén túl más módon is megszűnhessen, megszüntethető legyen, az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a megszűnési módokról. Ennek megfelelően több döntésében kifejtve a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) nem fogadta el a tagsági jogviszonyt automatikusan megszüntető okként azt, amikor a tag a tagdíjat nem fizette meg (BH 2000.274., BH 2000.36., KGD 2002.241.). Ez azt jelenti, hogy a tagsági viszony megszűnésének kimondását, mint jogkövetkezmény alkalmazását megelőzően szükséges figyelmeztetni a tagdíjfizetéssel elmaradt tagot a mulasztáshoz fűződő jogkövetkezményekről való tájékoztatás mellett, csak ezt követően dönthet a szervezet a tagsági viszony megszüntetéséről, illetve állapíthatja meg annak megszűnését.

A felperesi alapszabályok tagdíjnemfizetés esetére alkalmazott automatikus jogviszonymegszűnésről azonban nem szólnak. A 2005. október 20-án és 2013. május 5-én módosított létesítő okiratok részletesen tartalmazzák a kizárásra vezető eljárás szabályait, a határozathozatal módját, tartalmát, a tagot megillető jogorvoslati lehetőséget. Ellentétben az elsőfokú bíróság érvelésével önmagában az, hogy a tag 3 hónapig nem fizet tagdíjat, külön eljárás nélkül tagsági viszonyának megszűnéséhez nem vezethet. Lényegét tekintve a 2010. szeptember 24-én kelt – az alperes tagdíjfizetésének elmaradásakor hatályos – alapszabály is hasonló, hiszen eszerint is fizetési felszólításnak kell megelőznie a tag nyilvántartásból való törlését. Egyik alapszabály rendelkezéseiből sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy ha a tag 3 hónapig nem fizet tagdíjat, ezzel úgy tekintheti, mintha minden további eljárás és értesítés nélkül, az ezt követő

naptól már nem lenne tagja a felperesi szakszervezetnek. És ezt nemcsak a felperesnek, hanem az alperesnek is így kellett érteni a szavak nyelvtani jelentése és a nyilatkozási elv alapján.

Az alperesnek szakszervezeti tagsága alatt – ismerve az alapszabály rendelkezéseit – bármikor lehetősége lett volna kilépési szándékát a szakszervezet felé jelezni, melyet utóbb meg is tett. Kilépési nyilatkozatának tartalmából pedig az a következtetés vonható le, hogy tagságát az itt írt időpontig maga is folyamatosnak tekintette, emiatt alapszabályi vállalásánál fogva köteles a jogviszony megszűnéséig elmaradt tagdíjak megfizetésére.

Szemben az elsőfokú bíróság érvelésével a szakszervezetnek nem kötelessége 3 havi nemfizetés esetén felszólító levél küldése. A tagtól elvárható ugyanis, hogy tisztában legyen a rá vonatkozó tagi kötelezettségekkel, így a tagdíj fizetésével, mulasztás esetére pedig annak következményeivel. Tudnia kell azt is, hogy bármikor élhet a kilépés lehetőségével, ami tagsági viszonyát megszünteti, vagyis attól kezdve nem kell tagdíjat fizetnie, így tagdíjhátralék ebben az esetben nem keletkezik és nem halmozódik fel. Nem értékelhető a szakszervezet hátrányára a tag mulasztása, vagyis ha nem jelez kilépési szándékot, tagsági viszonyát – a tagdíj nemfizetése ellenére – fenntartja.

Értelmezhetetlen ugyanakkor az alperes azon érvelése, miszerint elfogadás hiányában nem tagja a felperesnek, hiszen 2009-es belépését követően rendszeresen fizetett tagdíjat.

Megjegyzi az ítéletábra, a tájékoztatási kötelezettség nem a szakszervezet oldaláról áll fenn. Az egyesületi szerveződés keretében a legfőbb szerv ülésének összehívásáról, a napirendi pontokról a tagok meghívót kapnak. A tag tagsági viszonyából eredő joga a legfőbb szerv ülésén való részvétel – akár küldöttek útján is –, ahol az adott kérdésben kinyilváníthatja véleményét szóban, vagy a szavazás során. Ennek eredményéről – a létesítő okiratban meghatározott formában – a tagok adott esetben az egyesület honlapján értesülnek. Ez a gyakorlat elfogadott, hiszen főleg a jelentős taglétszámú szervezetek esetén jelentős költséggel járna az, ha valamennyi tag – lehet akár több száz fő – személyesen, írásban kapna arról tájékoztatást.

Az alperes beszámítási kifogása – tartalmilag – nem más, mint a követelés vitatása. Igényét arra alapította, hogy az érvényesíteni kívánt tagdíjköveteléssel egyező mértékű kárt okozott a felperes a követelés érvényesítésével. Lényeges azonban, hogy az alperesnek mindaddig kára nem következik be, míg a bíróság a felperesi keresetet alaposnak nem találja. Így viszont nem teljesül a Ptk. 296. § (1) bekezdésének a beszámítás lehetőségéhez előírt egyik követelménye, hogy az egymásba beszámítandó követelések mindegyikének lejártnak kell lennie. Mindezek következtében az alperes előterjesztett kifogása, mint egy jövőbeli szándék kifejezése, jogilag nem minősülhet beszámításnak.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és az alperest a keresetnek megfelelően kötelezte az elmaradt tagdíj megfizetésére.

Mivel a felperes pernyertes lett, mellőzte az őt elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelező rendelkezést és felemelte az alperest terhelő elsőfokú eljárási illeték összegét (Pp. 78. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) bekezdés).

A felperes fellebbezése eredményesnek bizonyult, ezért az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviseletével összefüggő költségének megfizetésére, melynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján a kifejtett munkával arányosan, mérlegeléssel állapította meg.

Az alperes pervesztessége folytán köteles megfizetni az államnak – külön felhívásra – a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint a le nem rótt elsőfokú és fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2018. május 23.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró